

ИЗВЪСТІЕ.

Извѣстиямы на онѣзи отъ спомоществователи-тъ си които ни сж прѣд-латили само за 6 мѣсеци че вѣрме-то на тѣхны-тъ спомоществованія ся свѣрши на край-тъ на Юніа, и че ный не ще можемъ да имъ пращамъ вѣстници-тъ имъ слѣдъ това вѣрме ако не ни прѣдлатятъ и за други-тъ 6 мѣсеци на годишъ-тъж.

Цѣна-та за 6-тъ мѣсеци ще бжде три четвърти отъ бѣло медисидіе, а въ кайме или въ пощенскы тимбры (пулове) 30 гроша за сега.

ЕСТЕСТВО-ТО ПОДТВЪРДЯВА БО-ЖЕСТВЕННО-ТО НАЧАЛО НА БИБЛІИ-ТЪ.

Дума-та естество има много значенія. По нѣкога тя означава качества или свойства-та само на единъ прѣдмѣтъ или на единъ классъ прѣдмѣтъ. За примѣръ, ный говоримъ за естество-то на свѣтлинъ-тъ или на топлинъ-тъ, и за естество-то на растенія-та и на животны-тъ. По нѣкога дума-та естество ся употрѣбыва да означава цѣлый-тъ вещественъ свѣтъ — вещества-та му и силы-тъ му; а по нѣкога тя означава не само вещественный-тъ, но умственый-тъ и нравственный-тъ свѣтъ, заедно съ законы-тъ на които тѣ сж подчинени. Ный ще употрѣбимъ тѣзи думъ въ послѣдній-тъ общъ смыслъ.

Естество-то е дѣло Божіе. Библия-та притизава тя да е Слово Божіе. Ако това е така, тогава тѣ не си противорѣчатъ едно на друго, защото не можемъ да прѣдположимъ че Слово-то Божіе бы противорѣчило на дѣла-та Божіи. Ако бы Библия-та да противорѣчи ясно и положително на дѣла-та Божіи, тогава ный трѣбва да заключимъ че тя не е Слово Божіе. Ако, на напротивъ, намѣримъ едно чудно съгласуваніе между ученія-та на Библии-тъ и истинны-тъ които можемъ да научимъ отъ естество-то, то това съгласуваніе ще подтвърди други-тъ доказательства за божественно-то начало на Библии-тъж.

Прѣди, обаче, да почнемъ да сравнимъ ученія-та на Библии-тъж съ ученія-та на естество-то, ный трѣбва да направимъ нѣколко прѣдварителны забѣлѣжванія.

Прво, нѣкои истинны могатъ да ся научатъ отъ Библии-тъж, които немо-гатъ да ся научатъ отъ естество-то. Ако да не бѣше така, Библия-та щѣше да бжде почти една излишна книга. Ный приемамы че главны-тъ ѳ ученія не могатъ да ся научатъ отъ естество-то, но утвърждамы че по самъ-тъ тѣзи причинъ Богъ ги е от-крылъ на чловѣцы-тъ въ едно осо-

бенно откровеніе. И други истинны има които могатъ да ся научатъ по-подробно и по-положително отъ Библии-тъж отколкото отъ естество-то. Отъ това не слѣдва, обаче, че има нѣкое противорѣчіе между естество-то и Библии-тъж. Учителъ-тъ въ универ-ситетъ-тъ не противорѣчи на учитель-тъ въ первоначално-то училище. Исти-на е, че первый-тъ учи по-высоко у-чение, но той не учи противно или противорѣчуще ученіе на онова което послѣдній-тъ учи. По сѣщій-тъ на-чинъ Библия-та учи по-высоки ученія отъ онѣзи които можемъ да научимъ отъ естество-то, но отъ това не слѣд-ва че тѣ сж противоположны едно на друго.

Второ, нѣкои истинны можемъ да научимъ отъ естество-то, които не можемъ да научимъ отъ Библии-тъж; и други има които можемъ да научимъ по-подробно и по-точно отъ естество-то отколкото отъ Библии-тъж. Не е и-мало нужда щото Библия-та да съдържа онѣзи истинны, които чловѣцы-тъ сами могатъ да научатъ отъ естество-то.

Трето, нѣкои истинны има, обаче, които могатъ да ся научатъ и отъ естество-то и отъ Библии-тъж, и слѣдо-вателно ный можемъ да ги сравнимъ и да видимъ какво подобіе или сход-ство сѣществува между тѣхъ. Прочее, като наречемъ естество-то и Библии-тъж двама учителя, нека да разгледамы далѣ и до колко тѣ си приличатъ въ ученія-та си.

1. Библия-та и естество-то си приличатъ по начинъ-тъ по който тѣ поучаватъ чловѣцы-тъ.

1) И двѣ-тъ учятъ просто и ясно онѣзи нѣща които сж необходимо нуж-ны за чловѣцы-тъ. Естество-то твър-дѣ наскоро учи дѣте-то да дыша, да сучи, да ходи и да иска онова което му е нужно. Всичкы-тъ чловѣци ле-сно могатъ да научатъ отъ естество-то онова което е нужно за ежедне-вный-тъ имъ животъ. По сѣщій-тъ на-чинъ Библия-та учи просто и ясно ва-жны-тъ истинны, които сж необходи-мы за духовный-тъ животъ на всички-тъ. Тя учи ясно че има единъ свѣтъ Богъ, че всички-тъ чловѣци сж грѣ-шны, и че тѣ трѣбва да ся покаятъ отъ грѣхове-тъ си и да вѣрватъ въ Госпо-да Исуса Христа. Тя учи твърдѣ ясно какъ трѣбва да ся обхождатъ чловѣ-ци-тъ — не да ся мразятъ единъ другъ, да си завиждатъ и да ся лѣжатъ единъ другъ, но да ся обычатъ и да си слу-жатъ единъ другъ. Онова което е ну-жно за чловѣческо-то духовно бла-госостояніе, Библия-та го открыва тол-кова ясно щото всякой може лесно да го проумѣва. Въ това отношеніе Би-блия-та и естество-то много си при-личатъ.

2) Естество-то открыва по-высоки

отъ горѣспоменѣты-тъ истинны на онѣ-зи, които ся трудятъ да ги изслѣдватъ добръ. То награждава старатели-тъ си ученицы съ по-славны откровенія; и до когато единъ чловѣкъ ся старае да го изучава, то ще продължава да го учи нѣщо ново. Библия-та учи чловѣ-цы-тъ по сѣщій-тъ начинъ. Тя съ-държа новы и славны откровенія за онѣзи, които старателно ѳ изучаватъ. Тя ще продължава за вынѣгы да обо-гатыва съ съкровища на небеснъ мѣ-дрость онѣзи, които продължаватъ да търсятъ въ неѣ скрыты съкровища. Тя, както естество-то, е една неисчерпаема рудница, но тя прилича на естество-то и въ това, че чловѣкъ трѣбва да ѳ работи старателно за да може да усвои за себе си съкровища-та ѳ.

Ако нѣкой възрази на Библии-тъж че тя не е толкова проста и ясна щото всякой да може да ѳ проумѣва безъ вниманіе и безъ стараніе, то той трѣбва да възрази и на естество-то, защото сѣщо-то е и съ него. Естество-то не е направлено всички-тъ нѣща просто и ясно за повнимателны-тъ и лѣнны-тъ. И двама-та учителя изискватъ отъ у-ченицы-тъ си прилежаніе, и двама-та награждаватъ само прилѣжны-тъ.

3) Библия-та открыва нѣкои истинны, които ограничены-тъ чловѣчески силы не могатъ напълно да проумѣятъ, и които тѣ трѣбва да принамятъ чрѣзъ вѣрѣ. Вѣра-та, обаче, за коѣто гово-римъ, не е една неразумна или без-словесна вѣра, защото тя ся основава на убѣжденіе-то, подкрѣнено отъ до-статочны доказательства, че тѣзи исти-ны сж дѣйствително открыты отъ са-мага Бога, и по тѣзи причинъ ный по-стѣпнымъ разумно като ги принамы за истинны, ако наши-тъ слабы силы и да не могатъ напълно да ги проумѣятъ. Ако има нѣкои, обаче, които да въз-разятъ на Библии-тъж по тѣзи причи-ны, то тѣ трѣбва да възразятъ и на естество-то, защото и то открыва тайнственны истинны. Естественный-тъ свѣтъ е толкова пѣленъ съ тайны кол-кото е и сама-та Библия. Много отъ нѣща-та и законы-тъ въ веществен-ный-тъ свѣтъ сж толкова мѣчны за изясненіе, колкото сж нѣкои отъ нѣ-ща-та и законы открыты въ Библии-тъж. Слѣдователно онѣзи, които възра-зятъ на Библии-тъж, защото тя учи истинны, които надминува чловѣ-чески-тъ силы да ги проумѣятъ на-пълно, трѣбва да възразятъ и на е-стество-то, защото и то открыва та-кыва истинны.

4) Библия-та и естество-то си при-личатъ и въ това, че тѣ и двѣ-тъ из-искватъ отъ ученицы-тъ си сѣщій-тъ смиренъ духъ. Тѣ и двѣ-тъ отказватъ да поучаватъ горды-тъ и скриватъ отъ тѣхъ съкровища-та си на знаніе-то. Исусъ Христосъ е казалъ че ный трѣбъ-

ва да станемъ като малкы дѣца за да влѣземъ въ царство-то Божіе. Баконтъ, единъ отъ най-отличны-тъ тѣлкователи на естественный-тъ свѣтъ, е казалъ: «Въ царство-то на естественны-тъ на-уки не може да ся влѣзе другояче освѣнъ както въ царство-то Божіе, т. е. както малко дѣте.» Исторія-та на естественны-тъ науки потвърждаетъ не-говы-тъ думы. До когато чловѣци-тъ сж ся уповавали на свои-тъ си мѣ-дрость и сж измисляли теоріи за какъ трѣбваше естественный-тъ свѣтъ да е былъ установенъ и нареденъ, тѣ сж надали въ много заблужденія и сж при-грѣждали голѣмы глупости. Когато, о-баче, тѣ сж были расположены да хвър-лятъ настранѣ свои-тъ мечтанія за какво трѣбваше Създателъ-тъ да е на-правилъ и какъвъ трѣбваше да е е-стественный-тъ свѣтъ, и смиренно сж искали да научатъ онова което самый-тъ Създателъ дѣйствително е напра-вилъ, тогава тѣ сж почнѣли да придо-бывать правы познанія за него и да напѣрѣдватъ въ естественны-тъ науки.

Ако нѣкой възразява на Библии-тъ, че тя изисква отъ чловѣцы-тъ да хвърлятъ настранѣ гордость-тъ си и высокоуміе-то си, и съ смиренъ духъ да принамятъ ученія-та ѳ, то тѣ трѣбва да възразятъ и на естество-то, защото то, както Баконтъ каза, изисква отъ тѣхъ сѣщо-то. Отъ горѣ-казано-то е явно че Библия-та и естество-то много си приличатъ по начинъ-тъ на учаніе-то си.

ПРОВИДѢНІЕ-ТО БОЖІЕ.

Іаковъ, безъ съмнѣніе, е мислялъ че всичко е было противъ него, когато е казалъ; «Іосифа нѣма, и Симеона нѣ-ма, и Веніамина искате да земете?» И дѣйствително ся виждаше като че тѣзи лишения щѣхъ да сведятъ сѣди-нѣ-тъ му съ съскръбъ въ гробъ-тъ. По Провидѣніе-то Божіе станѣ явно кога-то Іаковъ видѣ кола-та, които Іосифъ бѣше испратилъ да го доведѣтъ съ всичко-то му домородство въ Египетъ за да ги упазитъ отъ ужасный-тъ 7-го-дишненъ гладъ.

Когато Іосифъ ся продаде като робъ на Исмаилыны-тъ, и когато отпослѣ по едно лѣжливо обвиненіе отъ единъ раз-вратнъ женъ, той быде хвърленъ въ темницѣ, той трѣба да е мислялъ че Провидѣніе-то Божіе е дѣйствовало противъ него; но когато той ненадѣй-но ся опрѣдѣлилъ за управитель на Е-гипетъ, и когато той е былъ въ състо-яніе да освободи башѣ си и братія-та си отъ робство, тогава той трѣба да ся е убѣдилъ че Богъ е былъ добръ къмъ него даже въ злостастія-та му и въ страданія-та му.

Когато Пуритани-тъ (религіозна сек-та) ся принудихъ да побѣгнѣтъ отъ

Англія — отечественнѣ-тъ имѣ зе-
мѣ — по причинѣ на гоненія-та отъ
конто страданѣ, и да отидѣтъ въ единѣ
чуждестраннѣ земѣ за да могатъ да
ся кланятъ Богу свободно споредъ у-
бѣжденія-та си, мнозина ся мыслятъ че
Богъ е постъпилъ съ тѣхъ строго; но
когато видимъ какъ тѣ основахъ въ
Америкѣ едно Правителство, което о-
безпечавъ за всякого съвършеннѣ гра-
жданскѣ и религіознѣ свободѣ, ний
смы убѣдени че Богъ е былъ твърдѣ
благъ къмъ тѣхъ, даже когато той до-
пустилъ да ся изгонятъ отъ отече-
ственнѣ-тъ имѣ земѣ чрѣзъ жестоки
гоненія. Отъ примѣры-тъ конто изобы-
ловатъ въ исторіѣ-тъ на Божіи-тъ
люди е явно, че Богъ знае много по-
добрѣ отъ тѣхъ какъ да имѣ достави
нуждны-тъ пѣща, и че той е въ съ-
стояніе да направи най-трудны-тъ съ-
бытія въ живота имѣ да съдѣйствуватъ
за най-высоко-то имѣ благоденствіе,
само ако тѣ го припознаватъ въ вси-
кы-тъ си пактища, и ако ся стараѣтъ
да правятъ волѣ-тъ му. Сѣщо-то ся
случавъ въ живота на всяко истинско
чадо Божіе. Твърдѣ често ся случавъ че
человѣкъ, като не може да сполучи въ
планове-тъ си, види му ся че Прови-
дѣніе-то Божіе е съвѣмъ противъ не-
го; но слѣдъ изминуваніе-то на нѣ-
колко години, той може да види че
вопрѣки всичко това, Господъ го е
водилъ въ най-добрѣ-тъ пактѣкъ, и че
даже приврѣмненны-тъ му злощастія сѣ
съдѣйствували за най-высоко-то му
благоденствіе. Блаженъ е онзи чело-
вѣкъ който ся уповава на Господа.

НЕДѢЛНЫ-ТѢ УЧИЛИЩА ВЪ СЪ- ЕДИНЕНН-ТѢ ДЪРЖАВѢ У АМЕРИКѢ.

Всѣкой благоденствующъ народъ и-
ма по нѣколко силы конто сѣ главни-
тѣ двигатели и поддържатели на на-
прѣдѣкъ-тъ му. Тѣзи силы въобще не
могатъ да ся узнаѣтъ само чрѣзъ е-
динъ повърхностенъ погледъ. За да
може да ся разбере добрѣ въ що съ-
стоятъ тѣзи силы, потребно е да ся
вникне дълбоко въ всички-тъ му за-
веденія — въ училища-та му, въ чи-
талища-та му, въ церкви-тъ му, въ
разны-тъ му религіозны и научны дру-
жества, и въ законодателны-тъ и ис-
пълнителны-тъ му събранія. Трѣбва,
още, добрѣ да ся узнае каквы сѣ
лица-та конто управляватъ тѣзи заве-
денія и какъ ги управляватъ. Безъ то-
ва е невъзможно да ся узнаѣтъ ис-
тинскы-тъ двигатели на единъ народъ.
Ний можемъ много да ся очудваме на
бързинѣ-тъ и на силѣ-тъ на едни же-
лѣзны коли, но додѣ не вникнемъ до-
брѣ въ париж-тъ машинѣ, въ онѣзи
малкы цѣви, цилиндры и пр., ний ни-
кога не ще можемъ да разберемъ ис-
тинскый-тъ двигателъ на онѣзи голѣмѣ
вырволицѣ отъ колесницы. Ний можемъ
по сѣщій начинъ да ся очудваме на
напрѣдѣкъ-тъ, на свободѣ-тъ и на об-
що-то благоденствіе на единъ народъ,
а, като не вникнемъ добрѣ въ заведе-
нія-та му, да не знаемъ сѣщискы-тъ
двигатели и поддържатели на това му
напрѣданіе и благоденствіе.

Всѣкой читателъ знае че на-
родъ-тъ въ Съед. Държавы у Америкѣ
е единъ отъ най-благоденствующихъ-тъ
народы въ свѣта. И като всѣкой ще
ся съгласи, че е много полезно да ся
изучаватъ силы-тъ конто движатъ единъ

кой да е благоденствующъ народъ, азъ
желаѣ въ този членъ да посочѣмъ единъ
отъ главны-тъ двигатели и поддържа-
тели на напрѣдѣкъ-тъ на онзи народъ.

Този двигателъ сѣ Недѣлны-тъ У-
чилища. Тѣ сѣ една сила която про-
нищавъ въ всички-тъ други народны
заведенія. Вліяніе-то имѣ върху общо-
то благоденствіе на народа е едно отъ
най-честиты-тъ; и народъ-тъ гледа на
тѣхъ, тѣй да кажемъ, като на зѣнницѣ-
тъ на око-то си. Недѣлны-тъ ни учи-
лища, казватъ Американци-тъ, сѣ е-
динъ отъ най-здравы-тъ стълпове на
свободѣ-тъ ни и на народный-тъ ни
напрѣдѣкъ.

Каквы сѣ Недѣлны-тъ училища въ
онѣзи държавѣ? Тѣ сѣ исключительно
религіозны училища. Ученици-тъ, кон-
то ходятъ на онѣзи училища, отиватъ
тамъ не да учатъ числителницѣ, зе-
млеописаніе или другѣ нѣкоѣ есте-
ственны науки, но да ся наставляватъ
въ законъ-тъ Господень; тѣ отиватъ
тамъ да ся учатъ длѣжности-тъ си
къмъ Бога и къмъ человѣцы-тъ. Нап-
стинѣ, като имѣ ся тѣкува Слово-то
Божіе, тѣ чрѣзъ това придобиватъ до-
ста добры познанія за други прѣдмѣты,
но главный-тъ прѣдмѣтъ на тѣзи за-
веденія е религія-та. Ученици-тъ ся
наставляватъ на страхъ Господень, на
братолюбіе, на правдолюбіе, на исти-
нолюбіе и на всички други религіозны
длѣжности.

Въ тѣзи училища има разны учени-
цы, млади и стари и отъ два-та пола.
Едно Недѣлно училище много прилича
на едно голѣмо домохазѣ въ което
родители-тъ наставляватъ чада-та си,
и по-стары-тъ научаватъ по-млады-тъ
си братія и сестры. Редъ-тъ на тѣзи
училища не е като онѣзи на повсе-
дневны-тъ училища и коллегіи, въ кои-
то всѣкой учитель има особнѣ стаѣ
за прѣподаваніе, и дѣто той прѣпода-
ва на единъ классъ отъ 20 или 40 у-
ченика. Въ едно Недѣлно училище, въ
което има 200 ученика, има 18 или
20 учителя; рѣдко е че единъ учи-
тель въ такова училище прѣдава на
повече отъ 10 или 15 ученика. Всич-
кы-тъ ученици, освѣнъ най-малкы-тъ,
и учителя ся събиратъ въобще въ единъ
голѣмѣ стаѣ, който въ много мѣста е
църква-та. Когато дойде врѣме-то да
почне училище-то, надзиратель-тъ у-
даря звѣнецъ-тъ и, слѣдъ като ся про-
четѣтъ нѣколко стихове отъ Библиѣ-
тъ, испѣе ся една пѣснь и ся принесе
на Бога една молитва, всякой классъ поч-
нува урокъ-тъ си отъ Библиѣ-тъ. Мно-
го пріятно и привлекателно е да гледа
человѣкъ едно Американско Недѣлно у-
чилище. Тамъ на единъ чинъ той ще види
нѣколко момченца и момиченца съ книги
въ рѣцѣ-тъ имѣ, прѣдъ конто сѣди и-
ли стои една учителка или единъ у-
читель; на другъ чинъ ще види нѣкол-
ко по-възрастны младежи тѣй сѣщо
насѣдали съ учитель или учителка; на
другъ чинъ ще види доста възрастны
и стари человѣцы, прѣдъ конто сѣди
или стои нѣкой почитаемъ учитель или
профессоръ; и всички-тъ тѣзи вни-
мателно и радостно испытывать и ся у-
чатъ Слово-то Божіе. Всичкы-тъ учи-
тели и учителькы слугуватъ безъ за-
платѣ. Повечето учителя и учителькы
отъ повседневны-тъ училища и мнози-
на други учени граждани зематъ у-
частіе въ тѣзи училища и го считатъ
за голѣмѣ привилегіѣ да учителству-
ватъ въ тѣхъ. Когато изминѣ врѣме-то
за прѣподаваніе, надзиратель-тъ уда-

ря звѣнецъ-тъ, и всички-тъ ученици и
учители тихо и весело ся обръщатъ
къмъ обще-то сѣдалище. Тогава тѣ
пѣснватъ единъ духовнѣ пѣснь, и, слѣдъ
единъ молитвѣ, ся распущатъ.

А. И.

ОБРАЗОВАНИЕ-ТО ВЪ ШОТЛАНДИѢ.

III.

Университети-тъ.

Въ Шотландскы-тъ университеты
всичкы-тъ прѣдмѣты ся прѣподаютъ съ
лекціи (расказы). Само въ медицинско-
то имѣ отдѣленіе ученици-тъ работятъ
прѣдъ очн-тъ на професоры-тъ си.
Тѣзи университеты, съ исключеніе са-
мо на единъ и то до нѣкѣдѣ, не до-
ставятъ ни жилище ни хранѣ на уче-
ницы-тъ си, и професоры-тъ имѣ ни-
какъ не ся грыжатъ нито за прилежа-
ніе-то нито за поведеніе-то имѣ. Уче-
ници-тъ си живѣятъ у тѣхъ си, а онѣзи
конто сѣ отъ далечны мѣста, жи-
вѣятъ въ частны къщи. Всякой у-
ченикъ веднѣждъ като плати опрѣдѣле-
нѣ-тъ платѣ на университета и си
земе билета за пріеманіе-то му, от-
тамъ насетнѣ всичко зависи отъ сама-
го него. Той знае часове-тъ въ които
професори-тъ даватъ лекціи-тъ си кон-
то той иска да слуша, но отъ него
зависи далѣ трѣба да присѣтствува на
тѣхъ точно и редовно. Прѣзъ врѣме-то
на лекціи-тъ пакъ отъ него зависи да-
лѣ трѣба да ги слуша съ вниманіе и
да зема бѣлѣжки отъ тѣхъ, и далѣ трѣ-
ба да ги учи вечеръ и да ги пише по-
напространно. Отъ него зависи още да-
лѣ трѣба да си доставя нуждны-тъ по
прѣдмѣты-тъ си съчиненія конто про-
фесоры-тъ му прѣпорѣчаватъ и далѣ
трѣба да ги изучавъ. Ако ученикъ-тъ
дѣйствително ся старѣе да ся ползу-
ва, той ще намѣри професоры-тъ и
библиотекари-тъ готовы да му пома-
гатъ и да го насърдчаватъ; но, ако той
е лѣнивъ и равнодушенъ, никой не мо-
же да го принуждава да учи. Съ единъ
рѣчь, всички-та отговорность остава
върху него.

Прочее, дѣло-то на професоры-тъ въ
Шотландскы-тъ университеты, не е да
бѣдѣтъ като наставници на ученицы-
тъ, нито да ги слушатъ да казватъ
уроцы-тъ си, нито пакъ да побуждаватъ
лѣнны-тъ и небрѣжливы-тъ къмъ дѣ-
ятельность. Тѣхны-тъ лекціи сѣ сво-
бодны за богаты и спромасы, и за ста-
ры и млады; по всички-тъ, конто слу-
шатъ, ся прѣдполагатъ да ся стараѣтъ
да ги изучаватъ. Професоръ-тъ е длѣ-
женъ да имѣ изложи въ нѣколко лекціи
свои-тъ си възглагоде и изслѣдованія
върху прѣдмѣтъ-тъ който имѣ прѣпо-
дава, да имѣ покаже заблужденія-та
въ които може да паднѣтъ и да ги
научи чрѣзъ независимо мыслѣніе да
достигатъ до здравы заключенія и точ-
ны познанія.

Шотландскы-тъ университеты не
обявляватъ че могатъ да дадѣтъ позна-
нія на онѣзи, конто не ся стараѣтъ
сами да ги придобѣятъ и конто само
желаѣтъ да ся покажатъ че иматъ у-
ниверситетско образованіе. Тѣ доста-
вятъ высоко образованіе само на онѣ-
зи, конто сами ся стараѣтъ да го при-
добѣятъ.

Отъ тѣзи изложенія е явно че глав-
на-та цѣль на университетско-то о-
бразованіе е да вдѣхнѣ въ ученицы-
тъ единъ духъ на независимо мысля-
ніе и на самонадѣянность, и да ги
пріучи на оригинальны и точны изслѣ-

дованія. Шотландци-тъ и до до
продължаватъ да ся стремятъ къмъ
зи цѣль. Тѣ вынѣгы сѣ ся отличѣ
въ разны-тъ клонове на философіѣ,
и тѣхны-тъ изслѣдованія въ това
държатъ отлично мѣсто въ Христіанс-
кѣ писменность на свѣтъ-тъ.

Шотландскы-тъ университеты не
мо сѣ были достѣпны за най-бѣд-
тѣ, но тѣ сѣ были направлены да
говарятъ на народны-тъ нужды, и
управятъ народъ-тъ къмъ най-доб-
тѣ способы по конто трѣба да рѣшѣ
съвършенны-тъ задачи на истинскѣ
цивилизациѣ. И въ това, може-бы,
стои тѣхна-та слава. Въмѣсто да
придържатъ о стары-тъ идеи на у-
ніе-то като ся ограничаватъ въ из-
ваніе-то само на древны-тъ писме-
ности, Шотландскы-тъ университ-
оце отъ начало сѣ пріели въ прог-
мы-тъ си изучаваніе-то на всички
клонове на наукѣ-тъ, конто ся из-
кватъ отъ врѣмена та. Тѣ никога не
были назадничавы, но вынѣгы сѣ
старали да прѣдвождатъ въ свободѣ
то образованіе. Тѣ сѣ были едни
първы-тъ да ся занимаватъ съ голѣ
тѣ въпросы, конто отъ врѣме на врѣ-
сѣ вынѣгвали умове-тъ на хора-та;
сѣ ся старали да образоватъ наро-
тъ споредъ нужды-тъ на врѣмена-
и да го побуждаватъ къмъ още по-голѣ
мы усилія въ пакта на напрѣдѣкъ-тъ.

Наконецъ, упазваніе-то на высо-
то образованіе въ Шотландскы-тъ у-
верситеты ся длѣжи твърдѣ много
професоры-тъ имѣ, конто вынѣгы
ся старали да поправятъ недостатокъ
тѣ имѣ, и да побуждаватъ ученицы-
си да ся стремятъ къмъ придобывані-
то на едно почетно и отлично поло-
ніе въ чинове-тъ на наукѣ-тъ.

Робертъ Томсона.

ПИЩЕВАРИТЕЛЬНЫ-ТѢ ОРЖДІЯ

(Продълженіе).

Въ прѣдпослѣдній-тъ си брой онѣ
сахмы вкратцѣ орждія-та чрѣзъ кои
тѣло-то ся храни, а въ настоящій-
ще направимъ нѣколко забѣлѣжкы
върху тѣхъ.

Тѣло-то не ся храни чрѣзъ дѣ-
ствіе-то само на едно орждіе, но
много орждія, отъ конто всяко има е-
нѣ различнѣ службѣ да извършва; тѣ
зи орждія сѣ тѣй наредены, штоо ве-
ко ся намира точно на мѣсто-то, дѣ
е нужно за извършваніе-то на служ-
бѣ-тъ му, както въ единъ фабрикѣ
ка машинка трѣба да бѣде на мѣсто-
то си; и чрѣзъ съединеніе-то дѣйстви-
на всички-тъ, храна-та ся прѣобрѣща
въ кръвь и съ неѣкъ тѣло-то ся храни.
Колкото по-подробно разглеждамы тѣ
зи различны орждія, толкова повече
убѣждаваме че тѣ сѣ добрѣ приспособе-
нены за службы-тъ си.

Нѣкои пѣща за чрѣва-та сѣ твърде
забѣлѣжителны. Забѣлѣжете длѣжнѣ
тъ имѣ: тѣ сѣ шесть пакти длѣгы кои
кото тѣло-то. Защо сѣ тѣ толковы
длѣгы? Причина-та е явна; за мѣла-
ны-тъ цѣвицы трѣба да има врѣме
попиватъ питателный-тъ сокъ отъ хра-
нѣ-тъ. Ако чрѣва-та да ся простирѣ-
хѣ направо отъ стомаха до мѣсто-
дѣто храна-та ся исхвърля отъ тѣло-
то, тѣзи цѣвицы не щѣхъ да могатъ
да извличатъ всичкый-тъ питател-
сокъ и тѣло-то не щѣе да ся храни
както е потребно. Въ такъвъ случаѣ
человѣкъ щѣе да ся принуди да ядѣ
много пакти повече хранѣ отколкото

яде сега. Ако чърва-та да бѣхъ много по-дълги отколкото сѣ сега, чловѣкъ щѣше да бѣде натоваренъ съ единъ из-лишнѣя тежестъ. Дължина-та на чърва-та е точно колкото трѣба да е.

Забѣлѣжете още движеніе-то на чърва-та. Тѣ иматъ едно особено движеніе което прилича на движеніе-то на единъ червей, и то става чрѣзъ двойно-то свиваніе на пѣкон жилки, отъ които пѣкон сѣ крѣгообразны, а други сѣ простиратъ прѣзъ дължинѣ-тъ имъ. Чрѣзъ двойно-то свиваніе на тѣзи жилки, чърва-та така сѣ движатъ щото храна-та сѣ прокарва прѣзъ тѣхъ. Ако да нѣмаше това двойно свиваніе, храна-та не щѣше да минува прѣзъ чърва-та и чловѣци-тѣ щѣхъ да умрѣтъ.

Това движеніе на чърва-та извършва тѣзи службѣ че като прокарва из-лишно-то вещество прѣзъ чърва-та, то прокарва питателный-тъ сокъ въ усти-ца-та на млѣчны-тѣ цѣвицы, които сѣ намиратъ покрай чърва-та.

Забѣлѣжете още число-то и голѣ-минѣ-тъ на млѣчны-тѣ цѣвицы. Пита-телный-тъ сокъ, който тѣ попиватъ, отпослѣ сѣ смѣсва съ кръвь-тъ, и ако бы нѣкоя твърда частица да влѣзе въ тѣхъ, тя бы прѣпятствувала на тече-ніе-то на кръвь-тъ въ артерійки-тѣ, и бы докарала голѣмъ вредъ. По тѣзи причинѣ млѣчны-тѣ цѣвицы трѣба да сѣ толкова малки щото да не допу-нчатъ нищо твърдо да влиза въ тѣхъ. И дѣйствително тѣ сѣ толкова малки щото освѣтъ кога то сѣ напѣлнѣтъ, тѣ не могатъ да сѣ видѣтъ съ просто око, и устица-та имъ сѣ толкова малки щото едвамъ могатъ да сѣ видѣтъ съ микроскопъ. Понеже устица-та имъ сѣ толкова малки, едно голѣмо число отъ тѣхъ е нужно, другояче тѣло-то не можаше да сѣ храни до колкото сѣ ну-ждае; и нѣй намирамы че тѣ сѣ тол-кова много, щото число-то имъ е поч-ти безбройно.

Забѣлѣжете още главнѣ-тъ цѣвь прѣзъ коѣто питателный-тъ сокъ прѣ-минува отъ чърва-та до вратѣ-тъ дѣто той сѣ испражня въ жили-тѣ. Понеже питателный-тъ сокъ трѣба да излѣзе нагорѣ до вратѣ-тъ, въ тѣзи цѣвь сѣ намиратъ похлупчицы, които не го о-ставятъ да слѣзе надолу. Тѣзи по-хлупчицы допускатъ на питателный-тъ сокъ да излиза нагорѣ свободно, но тѣ не го оставятъ да слаза надолу. Отдѣ сѣ тѣзи похлупчицы и кой ги постави тамъ? Забѣлѣжете че пита-телный-тъ сокъ влиза въ кръвь-тъ при пай-добро-то мѣсто, именно, на близо до сърдце-то и до дробове-тъ, чрѣзъ дѣйствіе-то на които той сѣ размѣся добръ съ кръвь-тъ и сѣ приготвя да сѣ усвои и да сѣ употребѣи отъ тѣло-то.

Нѣй молимъ всякой здравомыслящъ чловѣкъ да земе въ вниманіе тѣзи пицеварителны орѣдія, положеніе-то имъ, взаимнѣ-тъ имъ наредбѣ, и съ-вършенный-тъ начинъ, по който всяко отъ тѣхъ извършва службѣ-тъ си, и тогава да сѣди отдѣ сѣ произлѣзли. Може ли нѣкой здравомыслящъ чло-вѣкъ да каже че тѣзи искусна и за-плетена наредба е станѣла случайно? Ако казва това, той трѣба да подържа че най-искусны-тѣ машины може да ставатъ случайно. Или може ли нѣкой здравомыслящъ чловѣкъ да утвърди че такыва необходимы службы, извършваны чрѣзъ такыва умны средства, могатъ да сѣ приписватъ на слѣпо-то и на безсловесно-то дѣйствіе на есте-

ственны-тѣ законы? Колкото за насъ, нѣй ще повѣрѣвамы това кога то видимъ съ очи-тѣ си нѣкоѣ искуснѣ машинѣ да сѣ образува чрѣзъ слѣпо-то дѣй-ствіе на естественны-тѣ законы.

Ч У М А - Т А .

Лондонскій *Таймс* е обнародвалъ едно писмо отъ единъ членъ до Ан-глійско-то Лѣкарско Дружество, който говори по чумѣ-тъ въ Месопотаміѣ. Нѣй извлѣчамъ отъ него слѣдующе-то:

На западнѣ-тъ и южнѣ странѣ отъ развалины-тѣ на древнѣ Вавилонѣ, между рѣкѣ-тъ Евфратъ и Сирійскѣ-тъ пустинѣ, има много блатисты и мочер-ливы мѣста. Голѣма часть отъ воды-тъ на Евфратъ сѣ вливатъ въ тѣзи блати-сты мѣста чрѣзъ нѣкои протоцы. Изъ между тѣзи блати и мочорицы живѣ-ѣтъ нѣкои Араби, на които кѣща-та сѣ отъ трѣсть. Тѣ обработватъ оризъ и ходятъ едни до други съ ладнѣ. Точно на югъ отъ тѣзи блати е градъ-тъ на Неджевъ (Мехмедъ али), въ кой-то е гробъ-тъ на Али, който много сѣ почита отъ Шиты-тѣ Мохамедан-цы; по уваженіе-то, което му сѣ от-дава, този гробъ е второй подиръ Кя-бе-то въ Меккѣ. На сѣверъ отъ тѣзи блати е градъ-тъ на Кербела (Мех-медъ Хюсеинъ), въ който е гробъ-тъ на Алиевый-тъ сынъ, който тоже много сѣ почита отъ Шиты-тѣ Мохамеданцы.

За 33 години не е имало чума въ Месопотаміѣ, но на 1867 тя избухнѣ между горѣспоменѣты-тѣ Арабы, и за нѣколко мѣсецы бѣше много смъртоно-сна. На 1874 тя пакъ сѣ яви между сѣщи-тѣ Арабы и други-тѣ на срѣднѣ-тъ странѣ на Евфратѣ. Отъ 90,000 жители по оубѣзи мѣста 4,000 души умрѣхъ въ три мѣсецы.

Това Арабско плѣме почти нѣма другъ важность за другѣ-тъ часть на свѣта, освѣтъ че то е на пѣтъ-тъ дѣто телеграфическа-та линія мину-ва за Индіѣ, и че чрѣзъ поклонницы-тѣ, които ходятъ да сѣ покланѣтъ на гро-бове-тъ, болестъ-та сѣ прѣноси отъ оубѣзи мѣста и по други-тѣ части на свѣта. Поклонницы-тѣ, които отъ сѣ-вернѣ Персіѣ ходятъ на Алиевый гробъ, по нѣкои години достигватъ до 60,000 души. Срѣдно-то число е о-коло 30,000 души на годинѣ. Тѣзи поклонницы нѣколко пакти сѣ заносѣли холерѣ-тъ въ сѣвернѣ Персіѣ и отъ тамъ тя сѣ е простирала въ Русіѣ. Други поклонницы, които отъ Неджевъ ходятъ на Меккѣ поубѣкога както на-примѣръ на 1871 заразяватъ градове-тъ и села-та прѣзъ които минуватъ. Страшна-та холера прѣзъ 1865 и 1866 сѣ распрострѣ по Турціѣ и по нѣкои части на Европѣ отъ Меккѣ чрѣзъ такыва поклонницы. Тѣзи бо-лестъ сѣ прѣноси и въ Индіѣ пакъ чрѣзъ такыва поклонницы.

Американци-тѣ сега испращатъ прѣ-сно мѣсо за Ливерпулъ, Лондонъ и за други Англійскы градове. Особенны стан сѣ приготвени въ вапоры-тѣ въ които по 3,000 бутове може да сѣ съ-биратъ. Мѣсо-то задържа прѣснотѣ-тъ си като сѣ оставя да минува студентъ въздухъ върху него постоянно. Въз-духъ-тъ сѣ изстудява като минува по-напрѣдъ врѣзъ ледъ. Това мѣсо сѣ продава въ Англіѣ отъ 8 до 10 гро-ша окъ-тъ, което е доста по-малко отъ цѣнѣ-тъ на Англійско-то мѣсо.

ПОЛИТИЧЕСКЫ НОВИНЫ.

ЛОНДОНСКИЙ ТАЙМСЪ ВЪРХУ ВОЙНѢ-ТѢ.

Главнѣ-то желаніе на всички-тѣ пріятелѣ на миръ-тъ въ Европѣ е щото война-та да сѣ ограничи. Говори сѣ че прѣговори ста-ватъ между Европейскы-тѣ Силы да опрѣ-дѣлятъ политическы-тѣ и географическы-тѣ границы на войнѣ-тъ, т. е. не само че нѣкои народности трѣба да сѣ исключѣтъ отъ неѣ, но че и границы-тѣ на нѣкои земи не трѣба да сѣ прѣминуватъ. Споредъ Виенскій-тъ ни дописникъ Рускы-тѣ вой-скы въ Европѣ не щѣ прѣминѣтъ отъ Базканъ-тъ, а въ Азіѣ тѣ не щѣ отидѣтъ по-далечъ отъ Трапезонъ.

Като оставимъ на странѣ слухове-тъ, нѣ-ма съмнѣніе че Руско-то правителство же-лае да убѣди Европейскы-тѣ Силы че то има за цѣль само освобожденіе-то на Хри-стіяны-тѣ отъ лошо-то управленіе. То знае че тѣзи Силы бѣлятъ надъ дѣйствіѣ-та му съ подозрѣніе, и че едно неблагоприятно дѣло отъ неговѣ странѣ бы направило съ-перницы-тѣ му да дѣйствуватъ противъ него. Германіѣ е позволила на Русіѣ да отиде въ войнѣ-тъ до единъ извѣстнѣ точкѣ, и ако бы послѣднѣ-та да прѣминѣ тѣзи точкѣ, тя щѣ намѣри изведѣждѣ Герман-ско-то правителство и Германскій-тъ на-родъ противъ себе си. Тѣ не бѣхъ позво-лили на Русіѣ да завоевае Европейскѣ Турціѣ, защото това бы турило въ опас-ность Австрійскѣ-тъ държавѣ. Сѣщо-то е и съ Англіѣ. Извѣстно е вече че тя не щѣ сѣ бѣе за Турцы-тѣ, но тя щѣ защища-ва свои-тѣ сѣ интересы, които напослѣдокъ сѣ опрѣдѣлихъ отъ одного отъ Англійскы-тѣ Министры. Съ единъ рѣчь, Русіѣ щѣ остане сама да сѣ бѣе съ противника си, ако не турѣ въ дѣйствіе нѣкои плано-ве, и ако не прѣминува нѣкои границы.

«Русси-тѣ помежду си казвали че нѣ-матъ намѣреніе да отидѣтъ още ведѣждѣ до Едрене и кога то стигнѣтъ тамъ, тогава щѣ сѣ съвѣтуватъ съ Силы-тѣ какво трѣ-ба да направѣтъ.» Тѣзи програма може да не е официална, но тя е твърдѣ вѣрнѣ, защото тя турѣ Рускый-тъ Императоръ въ сѣщо-то положеніе въ което той сѣ намирѣше прѣди войнѣ-тъ. Додѣто Рускы-тѣ войскы да пристигнѣтъ до Едрене, Австріѣ може-бы ще занимае Боснѣ и Херцеговинѣ, а Англіѣ може-бы ще прѣти флотѣ-тъ си въ Цариградѣ. И тогава Силы-тѣ щѣ зани-маѣтъ точно онова положеніе, което Рус-кый-тъ царъ имъ прѣдлагаше. Тѣ отъ само себе сѣ ще осмѣществѣтъ программѣ-тъ на Генералъ Сумарокова, който минѣла-та есенъ бѣше прѣтенъ въ Виенѣ да прѣдложи щото Русіѣ да занимае Бѣлгаріѣ, Австріѣ — Бо-снѣ и Херцеговинѣ, а флотѣ-тъ на Англіѣ и Франціѣ да пазѣтъ Цариградѣ. Твър-дѣ е вѣрно че кога то Рускы-тѣ войскы сѣ установѣтъ въ Едрене, тогава Русіѣ може да попыта други-тѣ Силы «каково мыслятъ да правѣтъ.» Държавны-тѣ мѣже трѣба да почнѣтъ вече да размышляватъ за отговорѣ-тъ на този въпросъ.

Съ прѣвземаніе-то на Ардаханъ Русси-тѣ безъ съмнѣніе придобыхъ единъ значи-телихъ сполукѣ. Истина е че Турци-тѣ отъ по-напрѣдъ не сѣ отдавали голѣмъ важ-ность на това мѣсто, но напослѣдокъ тѣ бѣхъ го укрѣпили и въорѣжили даже съ Крупъ топове. Това ще обезсѣрѣди малко нѣщо Турцы-тѣ, защото тѣ выѣжы сѣ сѣ были добръ задъ укрѣпленіѣ-та. Отъ дру-гѣ странѣ, несподѣка-та на Руссы-тѣ да прѣвзематъ высокы-тѣ мѣста около Батумъ, и прѣвземаніе-то на Сухумъ Кале отъ Тур-скѣ-тъ войскѣ щѣ иматъ лошо нравствен-но слѣдствіе. Прѣвземаніе-то на Ардаханъ, обаче, ще залѣчи обезсѣрѣдително-то слѣд-ствіе на тѣзи загубы. Ардаханъ не е отъ малкѣ военнѣ важность, защото той сѣ на-мира на единъ отъ пѣтица-та за Карсѣ. Руска-та войска кога то обсажда Карсѣ, не щѣ сѣ бои вече отъ нападеніѣ изотзадъ, и една часть отъ неѣ може да отиде срѣщѣ Турскы-тѣ войскы, които затварѣтъ пѣтъ-тъ за Ерзерумъ. Но не е вѣроятно че на-шественицы-тѣ щѣ могатъ да спечелѣтъ наскоро важны побѣды въ такавъ труднѣ земѣ, каквато е Мала Азіѣ. Ненадѣвно-то възстаніе на Черкезы-тѣ е едно важно за-трудненіе за Руссы-тѣ; припасы-тѣ и храна-та трѣба да сѣ прѣносятъ отъ далечны мѣ-

ста; пѣтица-та сѣ малко и лесно може да сѣ пазѣтъ, защото около тѣхъ има естес-твенно ямы мѣста, и сегашны-тѣ орѣжіѣ доставѣтъ голѣмы удобства за защища-ніе-то на такавъ земѣ. Самый-тъ Паскевичъ не бы можѣлъ сега да повтори блестявы-тѣ сѣ подвизы. Мѣста като Карсѣ, ако сѣ защищавѣтъ дѣлѣтно, не могатъ да сѣ прѣвзематъ вече въ единъ обсадж отъ 3 дни.

Отъ день на день важность-та на Тур-скѣ-тъ флотѣ сѣ осѣща. Турціѣ има доста прѣимущества надъ Русіѣ съ свои-тѣ бронны корабы. Въ войнѣ-тъ на 1828 — 1829 Турска-та флота е была съемпана при Наварино, а прѣди обсадж-тъ на Се-вастополь тя е имала сѣщѣ-тъ сѣдѣжъ при Синапъ. Но днешно-то положеніе на воюю-щы-тѣ по водѣ е обратно. Нищо не сѣ чува за Рускѣ-тъ флотѣ въ Черно море, което на дѣло днесъ е едно Турско езеро. Прѣв-земаніе-то на Сухумъ Кале е произвело голѣмъ страхъ въ Рускы-тѣ крайморскы градове.

Приготовленіѣ-та за прѣминуваніе-то на Дунава сѣ на свѣршваніе. Русси-тѣ, оба-че, щѣ посрѣщѣтъ голѣмы мѣжнотнѣ при прѣминуваніе-то му, защото то е бывало мѣжнѣ въ по-прѣдшны-тѣ войны, кога то Турци-тѣ не сѣ имали голѣмы пригото-вленіѣ, но днесъ има голѣма Турска войска на Дунава, кога то е готова да противостои съ вспѣхѣ-тъ сѣ силѣ на непріятеля. Освѣтъ това, Турціѣ днесъ има много укрѣпленіѣ по Дунава и войска-та ѣ е снабдена съ пай-добры-тѣ орѣжіѣ. Медленность-та на Руссы-тѣ въ Романиѣ показва че доста у-важеніе сѣ отдава на Турскѣ-тъ войскѣ.

Отъ 100 години насамъ и повече Тур-ціѣ е прѣстанѣла да завадава страхъ на съ-сѣднѣ-тѣ сѣ държавы, а Русіѣ е продѣл-жавала прѣзъ това врѣме да сѣ уголѣмѣва и да умножава силѣ-тъ си. Политика-та, кога то сѣ противѣ на Руско-то напѣрѣваніе къмъ Цариградъ, не е нова. Тя сѣ е слѣд-вала отъ Англіѣ и Франціѣ, и не по-мал-ко и отъ Австріѣ, съучастникѣ-тъ на Рус-сіѣ въ раздѣленіе-то на Полнѣ. Европей-скы-тѣ народи сѣ мыслили че ако Русіѣ сѣ остави да владѣе Балтійско-то и Срѣднѣ-земно-то море, тя щѣ бѣе опасна за по-литическѣ-тъ имъ независимость, за рели-гіознѣ-тъ имъ свободѣ и за умственнѣ-тъ имъ напѣрѣжѣ. И по тѣзи причинѣ про-тивленіе-то на Русіѣ е было една сѣ-щественна часть отъ Европейскѣ-тъ по-литикѣ; убѣжденіе-то, че то е было не-обходимо, е повлѣяла даже съюзники-тѣ ѣ. При появленіе-то на Френскѣ-тъ Револю-ціѣ Англійско-то Правителство сѣ е запи-мавало да ограничи плано-ве-тъ на Рускѣ-тъ царицѣ Катеринѣ. Нѣколко години по-послѣ Рускый-тъ Императоръ е можѣлъ да склѣчи единъ съюзъ съ Наполеона I, за-воеватель-тъ на Европѣ. Послѣднѣ-тъ у-потрѣбилъ всичко-то сѣ искусство да при-мири Царѣ-тъ и да го привѣржи на себе си; той даже напуснѣлъ Поляцы-тѣ, на които бѣ общѣадъ толкова много и отъ които едно голѣмо число бѣхъ жертвовали всичко за него. Но той положително отка-залъ да одобри присѣдиненіе-то на Молда-віѣ и Влахіѣ съ Русіѣ. Дунавскы-тѣ о-бласти, казвалъ той въ Тилзитѣ, значѣтъ Цариградъ, а Цариградъ значи владѣніе-то на свѣтъ-тъ. Въ 1829 Европа е бѣла съ завистъ надъ Рускый-тъ походъ въ Турціѣ.

Въ всички-тѣ тѣзи сбѣтіѣ, обаче, нѣй намирамы че прѣминуваніе-то на Руссы-тѣ прѣзъ Дунава и отираваніе-то имъ къмъ Ц/градъ е което възбужда главнѣ-то подо-зрѣніе. Това е естесствено. Но чудно-то е че твърдѣ малко сѣ е говорило или мысли-ло за Рускы-тѣ войны въ Азіѣ. Види сѣ че Европѣ сѣ счита като една свѣщенна земля, дѣто завоеваніе-то не сѣ позволява, а Азіѣ като една земля дѣто сила-та и ци-визация-та трѣба да сѣ позволятъ за да прѣодолихѣтъ надъ варварство-то и пропа-даніе-то. Въ врѣме-то на Кримскѣ-тъ вой-нѣ твърдѣ трудно е было за нѣкого да на-прави Европѣйцы-тѣ да сѣ заинтересувѣтъ въ онова което сѣ е случавало въ Арменіѣ. Тогава Кавказкы-тѣ племена не бѣхъ още съвършенно подчинены на Русіѣ. Англо-Френска-та войска можаше да ѣ нанесе голѣмъ ударъ откъмъ тѣзи странѣ, но На-полеонъ искаше да склѣчи миръ-тъ като мыслише че бѣше спечелилъ главнѣ-тъ сѣ цѣль, именно единъ военнѣ славы. Щомъ война-та сѣ свѣрши, Русіѣ сѣ зарѣ опас-

ность-та отъ тѣзи планински племена и почна да работи серіозно за славяне-то имъ. Въ 1859, Шамилъ, прочутиятъ главатаръ на тѣзи племена, ся прѣдаде, и Руско-то Правительство ся отнесе къмъ него твърдѣ ласкаво като го направи единъ отъ царскы-тъ дворяны. Цѣла Кавказія ся занима отъ Рускы-тъ войскы, и много хиляды Черкезкы челяди ся прѣселихъ въ Турціѣ. Сега слушама че при Сухумъ Кале Кавказкы-тъ племена ся съединили съ Турскы-тъ войскы. Нѣма съмнѣніе че тѣхно-то възстаніе ще смущава Рускы-тъ походы въ Азіѣ, но то е дошло твърдѣ късно, защото днесъ Руска-та войска въ Азіѣ е многочисленна и добръ устроена.

КАРСЪ.

Карсъ е положенъ подъ едно стръмно бърдо планины, прѣзъ които на нѣкои мѣста е невъзможно да ся прѣкарватъ топове. Около 2 мили на западъ отъ Карсъ има единъ высокъ хълмъ, нареченъ Тахмазъ, който е лесенъ за възлзание, и около единъ мили на истокъ отъ Карсъ има другъ хълмъ, нареченъ Карадагъ, който е много труденъ за възлзание. Между планины-тъ задъ Карсъ има единъ дълбокъ проходъ прѣзъ който тече рѣка-та Карсъ, единъ клопъ отъ Арна чай. Тѣзи рѣка ся минува по 4—5 моста. Едно хубаво поле около 6,000 крака надъ морско-то равнище ся простира нѣколко мили прѣдъ Карсъ.

Карсъ е едно важно търговско сръдоточе. Прѣди нѣколко години той е ималъ около 6,000 къщи, но днесъ нѣма повече отъ 3,000. Градъ-тъ ся защищава отъ единъ крѣпость, построена върху единъ стръмнъ скалъ, при входъ-тъ на проходъ-тъ, който раздѣля планины-тъ. Главны-тъ укрѣпленія (табін), обаче, сѣ въздигнати върху скалисты-тъ хълмове, наречены Карадагъ и Тахмазъ. Тѣзи хълмове сѣ были твърдѣ силно укрѣпени отъ Англіѣ-тъ чиновницы въ врѣме-то на Кримскъ-тъ войнъ, и сега понеже сѣ вторажени съ Крупнъ топове, тѣ сѣ по-якы откопано сѣ были тогава.

Въ 1828 Карсъ ся прѣвзе отъ Рускы-тъ Генералъ Маскевичъ и ся държѣ отъ Руссы-тъ двѣ години. Въ 1855 прѣзъ Юнія той ся обсади отъ Руссы-тъ подъ Генералъ Муравіева, и ся защищава храбро отъ Турскы-тъ гарнизонъ подъ Англіѣ-тъ Генералъ Вилхелма, спомоганъ отъ нѣколко Англіѣ-тъ и двама Унгарскы чиновницы. Въ това врѣме гарнизонъ-тъ е състоялъ отъ 15,000 души редовнъ войскы и отъ 3,000 башибозуцы. Руска-та войска е възлзала до 40,000 души. Тя направила нѣколко нападенія на града, но была отблъсната съ голѣмъ загубъ. На 20 Септември Руссы-тъ направили едно нападеніе на укрѣпленіѣ-та върху Тахмазъ, което ся продължавало 7 и 1/2 часа, и прѣзъ което тѣ изгубили 6,300 души. Наскоро слѣдъ това нападеніе число-то на гарнизонъ-тъ ся намалило значително отъ нѣмаіе хранъ и отъ холеръ, и най-послѣ на 25 Ноември той ся принудилъ да ся прѣдаде на Руссы-тъ.

ОТОМАНСКА-ТА КАМАРА.

Минжа-та Сѣбота, въ публично-то засяданіе на Камаръ-тъ на Прѣдставители-тъ, Василии Ефенди, слѣдъ като доказалъ важность-тъ на напредѣкъ-тъ на торговѣ-тъ и на земледѣліе-то, изразилъ скръбъ че тѣзи земѣ не е направила до сега никаквы усилія въ този смисълъ.

Като говорилъ за военны-тъ данокъ, той казалъ че Христіѣны-тъ, вмѣсто да ся откупуватъ отъ военны-тъ службы съ единъ суммъ опрѣдѣленъ отъ Правительство-то, трѣба да служатъ въ войскы-тъ, по примѣръ-тъ на братѣ-та си Мусулманы, за да защищаватъ земѣ-тъ на общо-то отечество, дѣто ся наслаждаватъ съ вси-кы-тъ добринны на новъ-тъ Конституціѣ.

Ахмедъ Ефенди, прѣдставитель отъ Измиръ, казалъ едно слово въ което искалъ намаленіе-то на платкы-тъ на Министры-тъ на подовинъ и даване-то на патриотическы подароцы.

Расимъ Бей, прѣдставитель отъ Едрене, поелъ думъ-тъ за да докаже нужность-тъ за намаленіе-то на платкы-тъ на чиновницы-тъ и на правительственны-тъ хора, за съединеніе-то на Министерства-та на торговѣ-тъ и на общы-тъ сграды, и за у-

нищоженіе-то на Нисалиѣ-то на Печать-тъ като ся повѣри управленіе-то му само на единъ чиновникъ.

ОГРАНИЧЕНИЕ-ТО НА ВОЙНЪ-ТА.

Франсъ отъ 11 того каза че сполуката на прѣговори-тъ между Англіѣ и Руссіѣ за ограниченіе-то на войнъ-тъ е направила Виенскы-тъ Кабинетъ да влѣзе въ прѣговори съ С. Петербургскы-тъ Кабинетъ за да дождѣ до споразумѣніе додѣ Руссіѣ може да дѣйствува безъ да докочи интересы-тъ на Австро-Унгаріѣ. Министри-тъ Контъ Андранъ и Г. Тида въ свиданія-та си достигали до едно рѣшеніе върху този прѣдмѣтъ, и наговорили Г. Новикова, Рускы-тъ посланикъ въ Виенъ, до го прѣдстави на Князь Горчакова. Каза ся че послѣдній-тъ, задоволенъ отъ примирително-то положеніе на Виенскы-тъ Кабинетъ, пріелъ прѣдлагаемъ-тъ линіѣ по начало, и че въ едно свиданіе което наскоро щѣло да стане на Романскъ-тъ граница между Императоры-тъ Русскы и Австрійскы, Князь Горчакова и Контъ Андранъ, този важенъ въпросъ щѣло да ся рѣши конечно, който ще оздрави за Руссіѣ неутралность-тъ на Австрійѣ и за Европъ миръ-тъ на Горній-тъ Дунавъ. (Тѣзи новина, ако е истина, е твърдѣ важна, но тя още не ся е потвърдила. Ред.)

ВОЙНА-ТА.

Л. Хералдъ обнародва слѣдующы-тъ новины по войнъ-тъ въ Малъ Азіѣ:

Една часть отъ Рускы-тъ войскы е обсадила Карсъ отъ всякъ странъ. Дѣско-то и крыло напредѣва къмъ Ерзерумъ и е достигнало до Олти, 8 часа далечъ отъ Ерзерумъ. Войска-та въ Карсъ пріема положина-тъ отъ дневный-тъ си таниъ. На 18 того една битка е станала при село-то Бенкли Ахмедъ, прѣдъ Карсъ, между Рускы-тъ войскы и едно Черкезко отдѣленіе подъ Муса паша. Послѣдно-то ся е разбито. Ахмедъ Мухтаръ паша ся е оттеглилъ съ войскы-тъ си отъ Соганлъ Дагъ въ Кюпрю-кую. Двѣ Рускы войскы, отъ които една-та откъмъ Карсъ, а друга-та откъмъ Балзидъ, ся приготвятъ да ся ударятъ съ войскы-тъ на Мухтаръ паша.

Телеграфическо-то сообщеніе между Карсъ и Ерзерумъ е прѣкъснато.

Басиретъ каза че Руссы-тъ въ прѣвземаніе-то на Ардаханъ сѣ изгубили единъ цѣлъ табуръ и много душы въ другы-тъ табуры. При разны-тъ нападенія на Карсъ Руссы-тъ сѣ изгубили отъ 3,000 до 4,000 души. Сѣщій-тъ вѣстникъ каза че при обсадж-тъ на Ардаханъ Генералъ Али паша и двама Миралаи сѣ ся ранили. Двама Каймаками, четири Бинбашин и нѣкои другы чиновници сѣ ся убили. По заповѣдъ на Ахмедъ Мухтаръ паша, едно военно сѣдѣлище ся съставило въ Ерзерумъ за да изслѣдува поведеніе-то на чиновницы-тъ на посѣданий-тъ гарнизонъ въ Ардаханъ. Вѣстници-тъ извѣстихъ прѣди нѣколко дѣня че главный-тъ Командантъ на този гарнизонъ Хюсѣинъ Сабри паша пристигналъ вече тука за да ся дѣлува ранъ-тъ, който пріелъ въ защитѣ-тъ на Ардаханъ.

По Дунавъ-тъ нищо важно не ся е случило прѣзъ минжъ-тъ седмицъ освѣнъ че Турскы-тъ военны корабъ *Подгорница* който ся намиралъ при Никополъ, като грѣмѣлъ противъ Рускы-тъ укрѣпленія при устіе-то на р. Алуѣ, едно гюле отъ Рускы-тъ топове паднѣло на кувертъ-тъ му и отъ прѣсѣваніе-то му нѣколко душы отъ морскы-тъ войнцы ся убили, и капитанъ-тъ му толкова злѣ ся ранилъ щото той умрѣлъ слѣдъ нѣколко часа.

Мѣстни-тъ вѣстници казватъ че въ Дунавъ-тъ имало 25 вапорчета за да хвърлятъ торпиды. Въ слѣдствіе на това Командантъ-тъ на Турскы-тъ флотъ заповѣдалъ на вси-кы-тъ корабы да горятъ ночьюъ електрически фенеры. Той поискалъ още отъ Правительство-то да му ся испратятъ нѣколко малкы вапорчета отъ Цариградъ, които да служатъ по Дунава за военны-тъ корабы като стражи.

Управитель-тъ на Новый пазаръ явява на Министръ-тъ на ватрѣшны-тъ дѣла че послѣднокъ 2,000 Черногорцы нападнали на единъ малкъ Турскъ крѣпость и ограбили едно село до неѣ. Турскы-тъ гарнизонъ, подкрѣпенъ отъ Колашинъ, злѣ плѣчкы-тъ

назадъ, и убилъ около 100 Черногорцы. Турска-та загуба была 22 войнцы и 10 селени и другы 10 душы ся ранили.

Сюлейманъ паша трѣгнѣлъ въ пондѣльникъ отъ Гачко съ 5,000 добытцы патоварены съ хранъ за Никшичъ. Той прѣвзелъ първо-то укрѣпленіе Кръстачъ въ проходъ-тъ Дугъ за Никшичъ, слѣдъ единъ твърдѣ силенъ бой съ Черногорцы-тъ. Али Санѣвъ паша почналъ да нашествува Чернагоръ откъмъ югъ, и негова-та цѣль е да съедини свои-тъ войскы съ Сюлейманъ пашо-въ-тъ.

РАЗНЫ НОВИНЫ.

Министръ-тъ на войнъ-тъ и писалиѣ-то на печать-тъ задрѣтихъ тѣзи дни на вси-кы-тъ мѣстны вѣстници, были тѣ на Европѣ-тъ или на туземны языцы, да обнародуватъ отъ тукъ пататѣ новины по войнъ-тъ въ Азіѣ или въ Европѣ, които не сѣ ся обнародвали по-напредъ въ Правительственный-тъ вѣстникъ *Джериде-и-Аскеріе*. Слѣдовательно, наши-тъ читатели ще ны извиняватъ за дѣто не ще можемъ за напредъ да имъ даваме повечко новины по войнъ-тъ.

Правительство-то направи контрактъ съ единъ прѣдпріемачъ който ще достави 2,000 работницы ежедневно за въздиганіе-то на укрѣпленія-та (табін) прѣдъ Ц/градъ между Черно и Мриморно море.

Минжа-та сѣбота Министерскы-тъ съвѣтъ рѣшилъ да възстанови свободно-то плаваніе по Дунава отъ устіе-то на р. Тимокъ до Австрійскъ-тъ граница. Това е станало по исканіе-то на Австрійскы-тъ посланикъ.

Въ пондѣльникъ слѣдъ пладиъ въ Сера-скератъ-тъ е имало единъ военны съвѣтъ, въ който Султанъ-тъ е прѣдсѣдательствувалъ лично.

Букурещкы-тъ дописникъ на *Л. Таймъ* явява че Рускы-тъ Императоръ, придруженъ отъ 116 отличны лица, между които сѣ четири Великы Дукѣ, ся очаква да пристигне въ Букурещъ на 27 того.

До сега число-то на коніе-тъ, които сѣ ся събрали отъ пашы-тъ за въ войнъ-тъ, възлзая до 832.

Египетскы-тъ подкралъ испраца 9 корабы съ 12,000 души войскы, която ся очаква да пристигне наскоро въ Ц/градъ.

Дунавъ въ брой-тъ си отъ 18 того каза че воды-тъ на Дунава почнали да спадатъ отъ 3 дѣня насамъ.

Число-то на умрѣли-тъ отъ чумъ въ Багдадъ отъ 8 до 14 того е 103.

Перущица, 8 Май 1877.

Г-не Редакторе на *Зорницъ*,

Молимъ вы дайте мѣсто на должно-то ни прошеніе въ единъ отъ скорошны-тъ броеве на достопочитаемый-тъ ви листъ, прѣзъ който мыслимъ че ще намѣри добръ отзивъ прѣжалостный-тъ ни гласъ въ челоуколюбивы-тъ благотѣльны срдца.

Наше-то село, както е всякому извѣстно, е едно отъ най-пострадавши-тъ въ послѣдны-тъ приключенія, отъ които само мѣсто-то му ся познава. Ный благодаримъ първо на милостивый-тъ ни царъ и баща *Султанъ Хамидъ II*, който излѣя щедръ-тъ си милость къмъ бѣдно-то ни село, като съ высокъ-тъ му заповѣдъ чрѣзъ честното му правительство ся направили 207 къщи, съ които ся олесли до негдѣ плачевно-то състояніе на селяны-тъ ни. Надѣвами ся че и останали-тъ сручени къщи че ся направятъ, и по този начинъ расписани-тъ ни по разны мѣста селяни да могатъ да ся приберѣтъ наскоро въ село-то си. Ный благодаримъ още и на оныя чужды челоуколюбивы лица, съ помощъ-тъ на които вѣчнозабравима-та Българска благотѣлка Лейди Странфордъ при другы-тъ добринны, които ни направи, снабди село-то ни и съ единъ болницъ, въ който цѣла зима намирахъ прибѣжище наши-тъ бѣдни и испаднали селяни, подъ надзоръ-тъ на изыщный-тъ Д-ръ Стифансона, заедно съ двѣ докторкы.

Споредъ завѣщаніе-то на П. Благоболница-та ся прѣобрѣхъ въ училище. то и отворихъ на 25-й Априлѣ, на ся проводи пакъ отъ нейнъ странъ Пловдивскъ-тъ Митрополитъ и единъ тель. Ученици ся събрахъ 135, а учѣ 85, които посѣщаватъ училище-то редъ. Но понеже бѣдно-то състояніе на сѣ-тъ не имъ допуша да снабдятъ млычада съ потрѣбны-тъ ища за въ учѣ, като: учебны книгы, черны дѣски, ха пр. и по., за това чрѣзъ настояще-то отнасямы до вси-кы-тъ пашы почти Българскы общины, читалища и же дружества, които теплосърдечно моля ни съчувствовать като удовлетворить ни крайнъ нуждѣ, за който ще имъ демъ вѣчно признателни. Жажущи-тъ единъ годинъ насамъ за наукъ наши съ вѣсхиченіе и радость ще произни въ молитвы-тъ си имена-та на благодѣ-ли-тъ си.

Община Перущица

Ограбены-тъ и останали-тъ въ крѣдностъ фамили въ Янболъ по врѣмеминжъ-то годишны-тъ смущенія изразъ публично срдечнъ-тъ си признателна благодарѣніе-тъ си за хранъ-тъ щѣ пріемали въ продълженіе на 4 мѣсеца по опълномошенъ-тъ отъ Г. Марша Комъ

ТЕЛЕГРАФИЧЕСКЫ ДЕПЕШ

Букурещъ, 20 Май. — Слѣдъ единъ нещъ съвѣтъ, който ще ся държи въ Лисъ подъ прѣдсѣдательство-то на Рускы Императоръ, Рускы-тъ войскы ще ся сѣ татъ да прѣмнѣтъ Дунава.

Віена, 20 Май. — Лохтенбергскы Дукъ пристигнѣ въ С. Петербургъ. (Средъ Л. Хералдъ този дукъ е сроденъ Рускы-тъ царскъ фамилиѣ и вѣстникъ напослѣдокъ говорятъ за него като бжщій управитель на Българіѣ.)

Атина, 20 Май. — Днесъ въ Гръцъ-тъ Камаръ Г. Кумондурѣ, глава-та ново-съставеный-тъ Кабинетъ, объяви программа-та на Гръцко-то Правительство умноженіе-то и бързо-то ссръдоточе на единъ редовнъ войскы; строго-то на заіе на вси-кы-тъ безпорядочны дѣла; направили-то на единъ заемъ за да ся пять още оръжія и военны припасы; и ложеніе-то на даноцы чрѣзъ които да ся гатъ да платятъ лихвъ-тъ на общи дългове.

Слѣдъ слова-та на Г. Кумондурѣ и Г. Делигеорѣ Камара-та, по причинъ важность-тъ на настоящы-тъ обстоятелствы рѣшила да прави засяданія-та си дверъ заключеннымъ.

Атина, 21 Май. — Камара-та въ е тайно засяданіе ся произнесе въ ползъ съединеніе-то на партіи-тъ и за дѣтелъ военны приготвенія. Голѣмы порѣчки оръжія и за военны припасы сѣ ся направили по възѣ.

Букурещъ, 21 Май. — Романска-та Камара одобри законопроектъ-тъ за издаване-то на книжны пары.

Александриѣ, 22 Май. — Египетска-та войска чакъ въ Александриѣ да пристигнѣ Турскы-тъ бронни корабѣ, които трѣба имъ придружатъ до Ц/градъ, защото Египетскы-тъ корабѣ не могатъ да имъ зашцаватъ противъ Рускы-тъ флотъ, който намира въ Сръдземно-то море.

Букурещъ, 23 Май. — Всичкы-тъ Рускы Великы Дукѣ и другы царскы Князѣ ще дождѣ при Рускы-тъ войскы Дунава прѣди пристиганіе-то на Царя на Царевича и на Князь Горчакова.

Генералъ Игнатіевъ ся очаква тука.

Віена, 23 Май. — Въ политическы-тъ крѣгове въ Виенъ ся мысли че никаквы пытанія за миръ не ще имать нѣкой лѣтъ важность додѣто не стане нѣкой бѣлѣжителна военна сполука или отъ стрѣна на Руссы-тъ или на Турцы-тъ.

Каиръ, 23 Май. — Миръ-тъ между Египетъ и Абисиніѣ ся е заключилъ.

Атина, 24 Май. — Ново Гръцко Министерство ся състави отъ водители-тъ разны-тъ партіи.

Издава ся отъ Американско-то Евангели-Общество.

Редакторъ Т. Л. Байнгтонъ. Въ Американъ-Ханъ.

Въ Печатищъ-тъ на Д. Арамѣана Агопѣвъ-Ханъ № 11.